

СТАНОВИЩЕ

по конкурс за доцент по „Ново българско изкуство (1878-1960)”

за нуждите на катедра „Изкуствознание” на НХА

На обявения в Държавен вестник № 91/24.11.2015 г. конкурс за доцент по 8.2. Ново българско изкуство, за нуждите на катедра „Изкуствознание”, са се явили двама кандидати (в азбучен ред): ст. преп. д-р Бойка Спасова Донеvsка и д-р Юлиян Божидаров Райчев. За по-голяма яснота ще следвам записаните в Чл. 24. (1) (Изм. – ДВ, бр. 101 от 2010 г.) на Закона за административното израстване условия за заемане на академичната длъжност „доцент”.

Бойка Донеvsка е родена през 1964 г., завършва специалност „Изкуствознание” в НХА през 1993 г. Получава образователната и научна степен доктор през 2007 г. след успешна защита на докторската си теза на тема „Интерпретация на националната традиция в българската кавалетна живопис през 60-те години на ХХ век”. От 1999 г. тя работи като редовен преподавател в НХА, както и като хоноруван преподавател в множество други учебни заведения – СУ, НБУ, НАТФИЗ, ЮЗУ, ИЧС и др.

На настоящия конкурс тя се явява с книгата „Българската критика и интерпретацията на националната традиция в изобразителното изкуство през 60-те години на ХХ век”, както и с редица научни публикации, учебни помагала и учебници. Представената книга на практика продължава и развива изследванията на авторката върху проблема за „националното” в българското изкуство през периода на социализма, но пречупен през критическата рецепция. Макар че в заглавието са указани само 60-те години, в трите части на изложението е проследено развитието на идеята в българската художествена критика през трите десетилетия, които понякога се наричат период на „развития социализъм”. И не можем да не се съгласим със заключителното изречение: „Преминал през различни фази на културна употреба и тълкуване, проблемът за интерпретацията на националната традиция, като че ли остава един от актуалните въпроси и на нашето време, предизвикан от непрестанния процес на универсализация на визуалните форми и художествените модели”. Допълнена от кратката антология с критически текстове, както и с обширна библиография по темата и периода, книгата запълва една празнина в нашето изкуствознание, което все още е в дълг по отношение на изучаването на най-новата история на българското изкуство.

Сред приложените петнадесет публикации за периода след последното израстване (2008-2015) бих отделила тези, които не се отнасят към проблематиката на

дисертацията: „Методи за самоидентификация в съвременната българска живопис (60те – 80-те години на XX век”, „Новите” в художествената критика”, „60-те години на XX ве” в сборника „120 години българско изобразително изкуство” и особено каталога на колекция „Живопис” от Музейната сбирка на НХА. Освен това Б. Донева е участвала с доклади на 15 национални и международни научни конференции и форуми. Заслужава специално внимание активността на Б. Донева в издаването на учебна литература – тя е автор на лекционен курс „История на изкуството” в електронната платформа за дистанционно обучение на НХА и съавтор в 4 учебника и учебни помагала.

За близо двете десетилетия преподавателска дейност в НХА кандидатката е разработила и изнесла (и продължава да изнася) 4 основни курса за всички специалности (без „Изкуствознание”) в НХА и 4 за бакалавърската и магистърската програма на катедра „Изкуствознание”. Само за последните няколко години Б. Донева е ръководител на четирима дипломници изкуствоведи и на шестима докторанти, от които двама вече са успешно защитили своите тези.

Приложение на своята ерудиция Б. Донева намира и като член на редколегиите и като редактор на многогодишните докторантски сборници, както и на списание „Изкуство и критика”. Портретът на Б. Донева като разностранен и активен изкуствовед допълват и редица кураторски проекти и публикации в областта на съвременното изкуство.

Юлиан Б. Райчев е роден през 1979 г., завършва магистърска степен (2008) в катедра „Изкуствознание” на Националната художествена академия, където защитава докторска теза през 2014 г. на тема „Развитие на стъклописта в декоративно-прикладните изкуства в България 30-те – 50-те години на XX век”.

Според приложената справка кандидатът е бил хоноруван преподавател към Факултета по изкуствата в ЮЗУ „Неофит Рилски” 2009-2012 г.

Според т. 3 на посочената алинея на Закона кандидатите трябва „да са представили публикуван монографичен труд или равностойни публикации в специализирани научни издания или доказателства за съответни на тях художественотворчески постижения в областта на изкуствата, които да не повтарят представените за придобиване на образователната и научна степен "доктор" и за придобиването на научната степен "доктор на науките”.

Ю. Райчев е представил 5 научни публикации и други четири под печат, които са към дисертацията му. Единствената публикация, която е извън този списък, е текстът

„Стъклопис” в изданието „120 години българско приложно, декоративно и монументално изкуство”, излязла от печат през 2014 г., е в съавторство с Гена Живкова-Чолакова. Текстът е кратък и има обзорен характер, без научен апарат и не е в научно издание. Приложените множество критически текстове във вестник „Арх & Арт Форум” също не могат да бъдат взети под внимание в духа на закона, тъй като изданието не е научно. Кандидатът е представил и участията си в няколко изложби. Както става ясно от приложения документ, в момента Ю. Райчев разработва докторат в Женева.

От всичко казано до тук става ясно, че ст. преп. д-р Бойка Донева без всякакво съмнение отговаря на всички условия за заемането на академичната длъжност „доцент”. Тя е изграден изследовател на новото и съвременното българско изкуство, опитен преподавател с възможно най-широк спектър на обхванатия материал, атрактивен и отзивчив преподавател, който не само поднася убедително и увлекателно учебния материал, но също така увлича студентите в различни изследователски посоки. Нейната ерудираност в различни области на изкуството, ясният и образен език на нейните текстове, енергията, която влага във всичко, с което се заема, я правят незаменим преподавател и колега. Вярвам, че почитаемият Научен съвет на Националната художествена академия напълн заслужен ще избере Бойка Донева на академичната длъжност „доцент”.

10.04.2016

доц. д-р Бисерка Пенкова : /П/